

Drošības komponentes saduršanās riska mazināšanai kardiovaskulāro operāciju laikā

*Janeta Straziņa^{1,2}, Aleksandra Lāce¹,
Inga Tālmāne¹, Inga Millere³*

¹ *Paula Stradiņa Klīniskā universitātes slimnīca, Sirds ķirurģijas*

1. operāciju bloks, Latvija

² *Rīgas Stradiņa universitāte, Māšzinību un dzemdību
aprūpes katedra, Latvija*

³ *Rīgas Stradiņa universitāte, Sabiedrības veselības
un sociālās labklājības fakultāte, Latvija*

Ievads. Darba drošībai operāciju zālē, kurā iespējams saduršanās risks, vēl nesenā pagātnē tika pievērsta vien formāla vērība, lai gan bija labi zināms par izraisītām profesionālām saslimšanām, kuras var rasties saskarē ar kontaminētām asinīm.

Visbiežāk kontaktā ar kontaminētām asinīm nonāk operācijas zāļu un neatliekamās palīdzības nodaļu darbinieki. Ķirurgi un operāciju māsas ir savainojumiem visvairāk pakļautais operācijas zāļu personāls. Lai mazinātu personāla savainošanās apdraudējumu operācijas laikā, praksē tiek ieviestas jaunas un drošākas tehnoloģijas – trulās ķirurģiskās adatas, elektriskie un ultraskaņas skalpeļi, aso priekšmetu magnētiskie uztvērējkonteineri u. c. Tomēr arī to lietošana nenodrošina pret savainojumiem pilnībā. Pētījums veltīts kardiovaskulārās operāciju komandas cimdu bojājumu un savainojumu analīzei un to riska mazināšanas iespēju atpazīšanai.

Darba mērķis, materiāls un metodes. Noskaidrot un analizēt kardiovaskulāro operāciju komandas saduršanās riska drošības komponentes.

Pētījums tika veikts vairākās Rīgas ārstniecības iestādēs operāciju māsu populācijā, izlasē iekļaujot sirds un asinsvadu operāciju māsas. Kā pētījuma instruments tika lietota operāciju māsu intervija un kardiovaskulāro operāciju novērojuma protokols. Lai analizētu drošības komponentu lietošanas saistību ar redzamajiem un slēptajiem operācijas cimdu bojājumiem un personāla savainojumiem, tika lietota kvalitatīvā pētījuma metode.

Rezultāti. Pētījums norisinājās no 2017. gada 1. februāra līdz 1. aprīlim. Tika novērotas un protokolētas 24 kardiovaskulārās operācijas, intervētas 24 šo specialitāšu operāciju māsas. Visbiežāk lietotās drošības komponentes bija vienreizlietojamo aso priekšmetu magnētiskie konteineri (41,7 %) un neitrālā zona uz darba galda (50%). Operācijās ar šīm drošības komponentēm cimdu bojājumi māsām tika novēroti piecas reizes retāk, tomēr nelielās pētījuma izlases dēļ to statistiski ticami neizdevās pierādīt. Tika noskaidrots dažādu faktoru (operācijas ilguma, akūto situāciju, aso vienreizlietojamo priekšmetu skaita u. c.) statistiski ticama saistība ar operācijas cimdu bojājumu skaitu. Pētījuma rezultātā lietotajiem cimdiem 8,09 % gadījumu tika konstatēti slēptie jeb nepamanītie bojājumi un tika noskaidrotas biežākās cimdu bojājumu lokalizācijas vietas.

Secinājumi. Pētījuma rezultātā tika pierādīta statistiski ticama ($p < 0,01$) korelācija starp operācijas brigādes kopējo cimdu bojājumu skaitu un akūtām neparedzētām situācijām operācijās.

Statistiski ticami tika pierādīta situācijai atbilstošāka rīcība intraoperatīvo savainojumu gadījumos māsām ar augstāku izglītības līmeni ($p = 0,02$).

Tika pierādīta statistiski ticama ($p < 0,01$) korelācija starp operācijas brigādes kopējo cimdu bojājumu skaitu un akūtām neparedzētām situācijām operācijās.

